

Ατένκο, Οαχάκα, Τσιάπας

Τα κάγκελα δε θα φιμώσουν ποτέ την αλήθεια της εξέγερσης

- ▶ Απεργία πείνας πολιτικών κρατουμένων στην Τσιάπας
- ▶ Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής Πολιτών για την Παρατήρηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
- ▶ Η αλληλεγγύη ως αδελφσύνη ή ως τοκογλυφία

Απεργία πείνας πολιτικών κρατουμένων στην Τσιάπας

Τους τελευταίους μήνες, η πολιτική και η οικονομική εξουσία του Μεξικού κλιμακώνει τον πόλεμο ενάντια στους Ζαπατίστας, με διαρκείς επιθέσεις στις ινδιάνικες ζαπατιστικές κοινότητες, οι οποίες δεν έχουν προηγούμενο μετά το 1995: βίαιες εκκενώσεις κοινοτήτων, συλλήψεις, βιασμοί, απαγωγές, κάψιμο σπιτιών, απειλές και πυροβολισμοί.

Αυτά τα γεγονότα δεν αποτελούν έκφραση “διακοινοτικών διενέξεων”, όπως ισχυρίζεται η κυβερνητική προπαγάνδα, αλλά είναι τα ορατά σημάδια της πολιτικοστρατιωτικής στρατηγικής της πολιτειακής και της ομοσπονδιακής κυβέρνησης προκειμένου να εξοντώσει την κοινωνική βάση του EZLN και να καταστείλει τις *Επιτροπές Καλής Διακυβέρνησης*, όπου οικοδομείται η εξεγερμένη αυτονομία των ινδιάνικων κοινοτήτων στους τομείς της οικονομίας, της εκπαίδευσης, της υγείας, της δικαιοσύνης, της παραδειγματικής “αυτοκυβέρνησης”.

Πρωταγωνιστής σ’ αυτή τη στρατηγική πολέμου, είναι η παραστρατιωτική οργάνωση OPDDIC, που ενθαρρύνεται και εξοπλίζεται από τις τοπικές και τις ομοσπονδιακές αρχές, αλλά και άλλες κομματικές ομάδες, που συνδέονται με το *Θεσμικό Επαναστατικό Κόμμα (PRI, δεξιό)* και το *Κόμμα Δημοκρατικής Επανάστασης (PRD, “κεντροαριστερό”)*.

Η “άντεπαναστατική” πολιτική του μεξικανικού κράτους έχει πολλά πρόσωπα: έντονη δραστηριοποίηση στην Τσιάπας των *Αερομεταφερόμενων Ειδικών Δυνάμεων Άμεσης Αντίδρασης*, δεκαπλασιασμός των μισθών των στρατιωτικών σε σχέση με το μισθό των εργαζομένων, χειραγώγηση των κυρίαρχων μέσων ενημέρωσης...

Εξάλλου, η ομοσπονδιακή κυβέρνηση προωθεί την “ποινική αντιμεταρρύθμιση”, τον αποκαλούμενο “*νόμο Γκεστάπο*”, ο οποίος διευρύνει το κατασταλτικό καθεστώς και δίνει το δικαίωμα στις δυνάμεις της αστυνομίας και του στρατού να εισβάλλουν σε σπίτια χωρίς δικαστικό ένταλμα ή παρουσία εισαγγελέα.

Στις φυλακές της Τσιάπας βρίσκονται φυλακισμένοι για πολιτικούς λόγους περίπου εκατό ινδιάνες και ινδιάνοι. Εδώ και δύο χρόνια, μετά το κάλεσμα των Ζαπατίστας για την ένταξη στην Άλλη Καμπάνια, οι πολιτικοί κρατούμενοι της φυλακής *El Amáte* οργανώθηκαν, στήνοντας μια μόνιμη σκηνή στο προαύλιο για να διεκδικήσουν την απελευθέρωσή τους.

Στις 12 Φεβρουαρίου, ξεκινά απεργία πείνας επ' αόριστον ο πρώτος από αυτούς τους κρατούμενους. Στις 25 του μηνός, τον ακολουθούν άλλοι 12 κρατούμενοι της ίδιας φυλακής: 8 μέλη της οργάνωσης *Η φωνή της Αμάτε* και της Άλλης Καμπάνιας των Ζαπατίστας και 4 που αυτοπροσδιορίζονται ως “ζαπατίστας πολιτικοί κρατούμενοι”. Με βάση όσα δηλώνουν:

- Προχωρούν σε απεργία πείνας μέχρι το μεξικανικό κράτος να αποκαταστήσει τα ανθρώπινα δικαιώματά τους που έχουν καταπατηθεί.
- Απαιτούν να παύσει η ποινική δίωξη από το υπουργείο Δικαιοσύνης.
- Αρνούνται να δεχθούν οποιαδήποτε τροφή και ιατρική φροντίδα.

Στις 4 Μάρτη, άλλοι 9 πολιτικοί κρατούμενοι, μέλη της *Φωνής του Κάμπου*, προστίθενται στην απεργία πείνας, από τη φυλακή 5 της Τσιάπας, απαιτώντας την απελευθέρωσή τους.

Στις 10 Μάρτη, 12 ινδιάνοι κρατούμενοι στη φυλακή *Πλάγιας δε Κατασακά* ξεκινούν και αυτοί απεργία πείνας, καταγγέλλοντας τις παραστρατιωτικές ομάδες της κοινότητάς τους που καταπατούν τη γη τους και ευθύνονται για την παράνομη φυλάκισή τους. Το ίδιο κάνουν άλλοι 3 κρατούμενοι της αγροτικής οργάνωσης *Mocri*.

Συνολικά, 37 κρατούμενες/οι σε φυλακές της Τσιάπας είναι σήμερα απεργοί πείνας. Καταγγέλλουν τις παράνομες διαδικασίες που ακολούθησε η εισαγγελία και η αστυνομία της Τσιάπας, τα βασανιστήρια και τις κακοποιήσεις που υπέστησαν προκειμένου να αυτοενοχοποιηθούν.

Σε επιστολές τους, που απευθύνονται στην κυβέρνηση, τα μέσα ενημέρωσης, την κοινή γνώμη και τις κοινωνικές οργανώσεις του Μεξικού και ολόκληρου του κόσμου, μεταξύ άλλων, αναφέρουν:

“...Ζητάμε την άμεση και χωρίς όρους απελευθέρωσή μας. [...] Όλα τα αδικήματα για τα οποία μας κατηγορούν είναι κατασκευασμένα. Μας

συνέλαβαν αυθαίρετα αστυνομικοί, μας χτύπησαν, μας φόρεσαν κουκούλες από πλαστικό στο κεφάλι, μας έκαναν ηλεκτροσόκ για να ομολογήσουμε την ενοχή μας. [...] Είμαστε μέρος ενός μεγάλου κινήματος που αγωνίζεται για το δίκαιο σκοπό της απελευθέρωσης των λαών μας και της αναγνώρισης της αυτονομίας μας [...]

Η χωρίς όρια αποικιοκρατία μάς έχει καταδικάσει σε αφανισμό, αφού τα ντόπια και τα ξένα επιχειρηματικά συμφέροντα ληλατούν τα δικαιώματά μας και εγκαθιδρύουν μια κρατική δικτατορία, ενώ τα πολιτικά κόμματα ληλατούν την αξιοπρέπεία μας και τη μετατρέπουν σε λάβαρο της εξουσίας [...]

Αποφασίσαμε να ξεκινήσουμε απεργία πείνας, αφού δεν έχουμε σταματήσει ποτέ να λέμε “Φτάνει πια!” στην αδικία, την ανισότητα και τη διαφθορά που ζούμε καθημερινά στο πετσί μας από αυτό το σύστημα διακυβέρνησης [...]

Σήμερα, για άλλη μια φορά, υψώνουμε τη φωνή μας για να ακουστούμε και να φωτίσουμε αυτά που μένουν στο σκοτάδι.

Δίνουμε τον αγώνα μας με όλη μας την καρδιά.

Αν χρειαστεί, θα πεθάνουμε για την αληθινή ειρήνη και την αυτοδιάθεση των λαών μας.

Δεχτείτε την αγκαλιά και τους συντροφικούς χαιρετισμούς μας!

Θάνατος στην κακή κυβέρνηση!”

Στις 24 Μάρτη, μητέρες και σύζυγοι των πολιτικών κρατουμένων που κάνουν απεργία πείνας πραγματοποίησαν πορεία στην πρωτεύουσα της Τσιάπας και εγκατέστησαν έναν πρόχειρο καταυλισμό μπροστά στο κυβερνητικό μέγαρο για να απαιτήσουν την απελευθέρωση των συγγενών τους. Με το σύνθημα “ούτε μία μέρα ακόμη απεργίας πείνας για τους γιους μας”, οι περίπου 35 διαδηλωτές –γυναίκες στην πλειονότητά τους– διαβεβαίωσαν ότι θα παραμείνουν στον καταυλισμό όσο χρειαστεί. Όσον αφορά την κατάσταση των απεργών πείνας, ενημέρωσαν τον τύπο ότι βρίσκονται στο προαύλιο των φυλακών, με κάλυμμα ένα κομμάτι πλαστικό, εκτεθειμένοι στη ζέστη και στο κρύο.

Επίσης, ευχαρίστησαν όλες τις οργανώσεις και τα άτομα που εκδήλωσαν την αλληλεγγύη τους και βροντοφώναξαν:

“Όχι άλλοι κοινωνικοί αγωνιστές σε απεργία πείνας!”

“Όχι άλλοι φυλακισμένοι γιοι για τις ιδέες τους!”

“Όχι άλλα παιδιά σφαγιασθέντα από το στρατό και την αστυνομία!”

“Όχι άλλοι εξαφανισθέντες!”

“Όχι άλλες κόρες και γιοι βιασμένες/οι!”

Η Διεθνής Επιτροπή Πολιτών για την Παρατήρηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Η Διεθνής Επιτροπή Πολιτών για την Παρατήρηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (CCIODH) δημιουργήθηκε έχοντας ως αφετηρία την ευαισθησία και την ανησυχία της παγκόσμιας κοινωνίας των πολιτών για την εντεινόμενη βία στην Τσιιάπας. Η σφαγή του Ακτεάλ, στις 22 Δεκέμβρη του 1997, οδήγησε στη συγκρότηση ενός χώρου που θα συγκέντρωνε πληροφορίες από πρώτο χέρι για τις συνθήκες αυτής της σφαγής.

Τα μέλη της (CCIODH) εκφράζουν την ανησυχία τους για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεωρούν ότι η υπεράσπισή τους αποτελεί χρέος και καθήκον που δε γνωρίζει όρια και εθνικά σύνορα, αφού αποτελούν κατάκτηση του συνόλου της ανθρωπότητας. Επιπλέον, θεωρούν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα εντάσσονται σ' ένα ευρύ πλαίσιο κοινωνικών δικαιωμάτων, τα οποία συχνά ερμηνεύονται ως δευτερεύοντα. Τα μέλη της CCIODH πιστεύουν ότι η παρατήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων πρέπει να επικεντρώνεται στις ευθύνες της κρατικής εξουσίας, χωρίς να παραγνωρίζεται η ευθύνη συγκεκριμένων ατόμων, την οποία όμως θα έπρεπε να αναζητούν οι κρατικοί μηχανισμοί.

Η CCIODH έχει πραγματοποιήσει πέντε επισκέψεις στο Μεξικό για να καταγράψει περιπτώσεις παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε μια ευρεία κλίμακα.

Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής Πολιτών για την Παρατήρηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

6η ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ | ΜΕΞΙΚΟ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ ΤΟΥ 2008

πρώτο συμπέρασμα - Μετά την 6η επίσκεψή της, και με βάση 286 συνεντεύξεις με περίπου 607 άτομα, η επιτροπή θεωρεί ότι η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Μεξικό είναι πραγματικά οριακή. Ανεξάρτητα από το περιβάλλον όπου εκδηλώνονται οι παραβιάσεις, το μέγεθος τους και η έλλειψη συγκεκριμένων απαντήσεων καθιστούν την κυβέρνηση Καλντερόν πλήρως υπεύθυνη γι' αυτές τις παραβιάσεις.

Η επιτροπή είναι σε θέση να επιβεβαιώσει ότι κατά τη διάρκεια της θητείας της συγκεκριμένης κυβέρνησης δεν έχει πραγματοποιηθεί καμία πρόοδος στα ζητήματα που είχαμε επισημάνει σε προηγούμενες επισκέψεις. Τόσο στην περίπτωση της Τσιάπας, όσο και στην Οακάκα και το Ατένκο, εξακολουθούν να σημειώνονται νέες παραβιάσεις, εκτός από αυτές που είχαν ήδη επισημανθεί, χωρίς να έχει ληφθεί κανένα μέτρο ούτε για τους κύριους υπευθύνους ούτε για τις βασικές αιτίες που τις προκάλεσαν. Γι' αυτό, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να επιμείνει στα συμπεράσματα και τις συστάσεις των προηγούμενων αναφορών της.

Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή δεν ήταν δυνατό να περιοριστεί στη διερεύνηση συγκεκριμένων περιπτώσεων που θίγονταν στις προηγούμενες αναφορές της, καθώς ο όγκος των μαρτυριών και των καταγγελιών σχετικά με παραβιάσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσα στο 2007 ξεπέρασε τις δυνατότητές της. Κατά τη διάρκεια αυτού του χρόνου, το κλίμα καταστολής ενάντια στις κοινωνικές οργανώσεις εντάθηκε, ενώ στις φυλακές αυξήθηκαν οι πολιτικοί κρατούμενοι και οι κρατούμενοι για λόγους συνείδησης. Πρέπει επίσης να αναφερθεί η αυθαίρετη σύλληψη των Ariadna Nieto, Nuria Morelló, Ramón Sesén και Laia Serra από τις πολιτειακές και ομοσπονδιακές αρχές τον περασμένο Αύγουστο. Η Laia Serra μάλιστα, συμμετείχε στην 5η Επίσκεψη της Επιτροπής.

Πέρα από δηλώσεις καλών προθέσεων και συγκεκριμένες διπλωματικές κινήσεις, η Επιτροπή δεν εντόπισε κανένα απολύτως πραγματικό ενδιαφέρον της ομοσπονδιακής εκτελεστικής εξουσίας να θέσει το ζήτημα του πλήρους σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ως προτεραιότητα της κυβερνητικής δράσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της δημοσιογράφου Lydia Cacho, την οποία η Ανώτατη Επίτροπος του ΟΗΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα συμβούλευσε να εγκαταλείψει τη χώρα προκειμένου να είναι ασφαλής. Αξίζει ακόμη να αναφερθεί η περίπτωση των γυναικών που έχασαν τους άντρες τους στο ανθρακωρυχείο της Pasta de Conchos.

Επιπλέον, η Επιτροπή συχνά δεν αντιμετωπίστηκε όπως θα περίμενε από την ομοσπονδιακή εκτελεστική εξουσία. Αξίζει να αναφερθεί για παράδειγμα, η απαγόρευση πρόσβασης στη φυλακή υψίστης ασφαλείας La Palma, αν και η επίσκεψή μας είχε προαναγγελθεί έγκαιρα σε τηλεφωνική συνδιάλεξη. Χαρακτηριστικό είναι ακόμη το γεγονός ότι η Γενική Εισαγγελία της Δημοκρατίας αρνήθηκε να μας παραχωρήσει τις ελάχιστες και αναγκαίες πληροφορίες για το έργο της, σε σχέση με τις περιπτώσεις που είχαμε αναλύσει, αν και το είχαμε ζητήσει έγκαιρα, ενώ δε γίναμε δεκτοί από τους ανθρώπους των κρατικών φορέων που ήταν αρμόδιοι για συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Δεύτερο συμπέρασμα - Η επιτροπή θεωρεί ότι οι περιπτώσεις του Ατένκο, της Οακάκα και της Τσιάπας αποτελούν παραδείγματα μιας γενικότερης κατάστασης, η οποία χαρακτηρίζεται από μια επαναλαμβανόμενη και συνήθη συμπεριφορά των διαφόρων ομοσπονδιακών και πολιτειακών αρχών, και, σε ορισμένες περιπτώσεις, των δημοτικών. Αυτό το μοντέλο δράσης μπορεί να εκληφθεί

ως επίσημη πολιτική του κράτους, βάσει της σύμπτωσης και της ομοιότητας του μεγάλου όγκου των μαρτυριών που συγκεντρώσαμε, τόσο σε αυτή όσο και στις προηγούμενες επισκέψεις μας.

Απέναντι σε χώρους κοινωνικής δραστηριοποίησης, οικοδόμησης εναλλακτικών τρόπων ζωής και κάλυψης βασικών αναγκών, οι αρχές προσπαθούν να περιχαρακώσουν ένα κοινωνικό καθεστώς που θα ευνοεί όσο το δυνατόν περισσότερο την επιβολή ενός μοντέλου ανάπτυξης νεοφιλελεύθερου χαρακτήρα, βασισμένου στη λεηλασία, την ιδιωτικοποίηση και την εμπορευματοποίηση των βασικών πόρων, όπως η γη, το νερό και η βιοποικιλότητα. Με αυτό το σκοπό, ενορχηστρώνεται μια πολιτική που στοχεύει στην αποδυνάμωση του κοινωνικού ιστού, μέσω της διαίρεσης και της απομόνωσης των ιθαγενικών και αγροτικών κοινοτήτων, καθώς και της επίθεσης ενάντια στις πιο δυναμικές κοινωνικές οργανώσεις.

Από την άλλη πλευρά, και κατά τρόπο συμπληρωματικό, πραγματοποιούνται γενικευμένες αυθαίρετες συλλήψεις μελών των κοινωνικών κινημάτων (μάλιστα, συχνά, και των συγγενών τους). Αποτελεί συνήθη πρακτική τα άτομα που συλλαμβάνονται να υποβάλλονται σε βασανιστήρια και κακομεταχείριση. Για να δικαιολογηθούν οι συλλήψεις, παρουσιάζονται πλαστές αποδείξεις. Συνήθως, χρησιμοποιούνται αδικήματα που προορίζονται για την καταστολή των διαφόρων μορφών κοινωνικής διαμαρτυρίας (στάση, επιθέσεις σε υποδομές επικοινωνίας, σύσταση και συμμορία, απαγωγή, οργανωμένη απαγωγή, κ.τ.λ.), όπως στην περίπτωση των Ignacio del Valle, Felipe Alvarez και Héctor Galindo, που καταδικάστηκαν για τα γεγονότα του Ατένκο, καθώς και των David Venegas και Flavio Sosa, που δικάστηκαν και καταδικάστηκαν για την εξέγερση της Οαχάκα. Συχνή είναι επίσης η απόδοση ψευδών κατηγοριών περί κατοχής όπλων ή ναρκωτικών ή και άλλων αδικημάτων, όπως ληστεία, σεξουαλική παρενόχληση, ακόμα και ανθρωποκτονία. Η λογική αυτών των μηχανισμών είναι η εγκληματοποίηση των μελών των κοινωνικών κινημάτων ώστε να μη μπορούν να θεωρούνται πολιτικοί κρατούμενοι.

Με βάση αυτή τη λογική, η επιλογή της φυλάκισης ως προληπτικού μέσου κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος. Άλλωστε, η Επιτροπή διαπίστωσε αυτή την κατάσταση, μέσα από τις συνεντεύξεις που πραγματοποίησε στις φυλακές της Τσιάπας και της Οαχάκα με περίπου 70 κρατούμενους. Ωστόσο, δεν κατέστη δυνατό να πραγματοποιήσει συνεντεύξεις στις φυλακές του Molino de Flores και της La Palma, στην πολιτεία του Μεξικού, όπου δεν της επιτράπηκε η είσοδος, αν και είχε εγκαίρως ζητήσει άδεια. Συχνά, πρόκειται για φυλακές υψίστης ασφαλείας όπου επιβάλλεται καθεστώς απομόνωσης και τα δικαιώματα των κρατούμενων ουσιαστικά δεν υφίστανται. Η κατάσταση που έζησαν οι αδελφοί Sosa Villavicencio μετά τα γεγονότα της Οαχάκα είναι χαρακτηριστική, όπως άλλωστε και των Ignacio del Valle, Felipe Alvarez και Héctor Galindo, των οποίων η απομόνωση συνεχίζεται ακόμη και μετά την καταδίκη τους σε 67 χρόνια φυλάκισης.

τρίτο συμπέρασμα - Η Επιτροπή επισημαίνει για άλλη μια φορά ότι η διарκής καταστολή και οι επιθέσεις σε κοινωνικούς διεκδικητικούς χώρους δεν

προέρχεται μόνο από τα διάφορα αστυνομικά σώματα, τοπικά ή ομοσπονδιακά. Πρέπει επίσης να τονιστεί ο ολοένα και πιο σημαντικός ρόλος του μεξικανικού στρατού. Μία από τις βασικές επιδιώξεις της σημερινής κυβέρνησης είναι ακριβώς η ενίσχυση του πρωταγωνιστικού ρόλου του στρατού στους τομείς της δίωξης ναρκωτικών, του λαθρεμπορίου όπλων και του συνοριακού ελέγχου.

Στην περίπτωση της Τσιάπας, αυτές οι αρμοδιότητες του στρατού χρησιμοποιήθηκαν ως δικαιολογία για τη διαρκή παρουσία του, αν και η ένοπλη εξέγερση, με βασικό φορέα τον EZLN, έπαψε να αποτελεί επαρκές πρόσχημα. Η Επιτροπή συνέλεξε, όπως είχε κάνει και σε προηγούμενες επισκέψεις της, πλήθος καταγγελιών σχετικά με το βαθμό και τους τρόπους επίδρασης αυτής της παρουσίας στην καθημερινή ζωή των ιθαγενικών και αγροτικών κοινοτήτων. Σε άλλες περιπτώσεις, όπως στο Ατένκο και την Οαχάκα, ο στρατός συνεργάστηκε επίσης σε κοινές επιχειρήσεις με τα διάφορα σώματα ασφαλείας.

Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή διαπιστώνει με ανησυχία την συνεχιζόμενη ατιμωρησία των παραστρατιωτικών και παρααστυνομικών ομάδων. Στη περίπτωση της Οαχάκα, όπως επισημάναμε και στην προηγούμενη αναφορά, πλήθος αποδείξεων βεβαιώνουν την ύπαρξη ένοπλων ομάδων, οι οποίες, σε συνεργασία με την αστυνομία, συμμετείχαν στην καταστολή της κοινωνικής εξέγερσης. Παρόλα αυτά, και σε αντίθεση με τη σκληρότητα με την οποία αντιμετωπίστηκαν οι συμμετέχοντες στις κινητοποιήσεις, δεν έγινε καμία απολύτως ενέργεια προκειμένου να ταυτοποιηθούν και να τιμωρηθούν τα μέλη αυτών των ομάδων.

Κατά την έκτη επίσκεψή της, η Επιτροπή δέχθηκε πρόσθετες καταγγελίες για τη συνεχιζόμενη δράση τέτοιων ομάδων, τόσο στις πόλεις, όσο και σε αγροτικούς δήμους και κοινότητες, σε συνεργασία με τοπικά κέντρα εξουσίας, που προσπαθούν να επιβάλλουν τη φεουδαρχία τους και των οποίων η δραστηριότητα ευνοεί τα κυβερνητικά σχέδια για τον κατακερματισμό και την αποδυνάμωση των κοινοτήτων. Αυτό συμβαίνει τόσο στην Οαχάκα, όσο και στην Τσιάπας, σε ορισμένες ζώνες των οποίων εντοπίζεται ξεκάθαρα η επανεμφάνιση αυτών των ομάδων. Ανησυχητικό είναι επίσης το γεγονός ότι αυτές οι επιθέσεις εξακολουθούν να παρουσιάζονται ως ενδοκοινοτικές διενέξεις, όπως είχε γίνει και με τη σφαγή του Ακτεάλ. Στην περίπτωση της Τσιάπας, η Επιτροπή έχει καταγράψει διάφορες μαρτυρίες, που καταδεικνύουν αναμφισβήτητα την παραστρατιωτική και παρααστυνομική δράση της οργάνωσης OPDDIC.

τέταρτο συμπέρασμα - Πίσω από τη γενίκευση αυτών των φαινομένων, κρύβεται η πάγια ατιμωρησία των δημόσιων οργάνων και φορέων. Όσον αφορά τις κατάφωρες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Άτενκο και την Οαχάκα, κατά το 2006, μέχρι σήμερα οι διώξεις έχουν περιοριστεί σε κατηγορίες περί κατάχρησης εξουσίας και έχουν κινηθεί αποκλειστικά σε διοικητικό επίπεδο. Αυτή τη στιγμή λοιπόν, παραμένουν ατιμώρητοι οι υπεύθυνοι για τα βασανιστήρια και τις σεξουαλικές κακοποιήσεις που έλαβαν χώρα μετά τις συλλήψεις στο Άτενκο, όπου είναι σημαντικό να υπενθυμίσουμε τη βαρβαρότητα με την οποία αντι-

μετωπίστηκαν οι γυναίκες κρατούμενες. Εξίσου απαράδεκτη είναι και η απόφαση της Γενικής Εισαγγελίας της Δημοκρατίας να θέσει στο αρχείο τις έρευνες για τις δολοφονίες στην εξέγερση της Οαχάκα, απαιτώντας από τα ίδια τα θύματα να καταθέσουν τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία.

Το 2007, έχουν ήδη σημειωθεί νέες περιπτώσεις ακραίας αστυνομικής βίας σε επεμβάσεις που έχουν στόχο την καταστολή της ελεύθερης άσκησης του δικαιώματος συνάθροισης και διαδήλωσης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η βίαιη καταστολή της Λαϊκής Γελαγέτσα στις 16 Ιουλίου,¹ όπου κινδύνευσαν να χάσουν τη ζωή τους οι Emeterio Marino και Raymundo Velasco. Όσον αφορά τις προφυλακίσεις αστυνομικών, η Επιτροπή θεωρεί ότι στο πλαίσιο της γενικευμένης παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που διαπιστώνεται, αποτελούν αποκλειστικά συμβολικές αποφάσεις και σε καμία περίπτωση δείγμα μιας πραγματικής αλλαγής.

Ένα ακόμη χαρακτηριστικό παράδειγμα ατιμωρησίας αποτελεί και η περίπτωση του San Pedro Yosotatu, στην Οροσειρά Μιστέκα της Οαχάκα, της οποίας οι κάτοικοι κατήγγειλαν, καταδεικνύοντας μάλιστα και τους υπαίτιους, τη δολοφονία 7 μελών της κοινότητας μέχρι τις 24 Δεκέμβρη του 2007 και την εξαφάνιση άλλων τριών, γεγονός για τα οποία δεν έχει γίνει καμία έρευνα από τις τοπικές αρχές, παρά τις καταγγελίες και τις υπάρχουσες αποδείξεις.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η πρακτική που εφαρμόζεται και συνίσταται στην παροχή βοθημάτων από δημόσιους φορείς στα θύματα των παραβιάσεων, δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υποκαταστήσει τη δικαστική διαδικασία, που οφείλει να αποδίδει δικαιοσύνη και να καταδεικνύει τις νομικές ευθύνες. Αυτός ήταν μεταξύ άλλων και ο λόγος που οι συγγενείς του Alexis Benhumea, ο οποίος δολοφονήθηκε κατά την αστυνομική επέμβαση στο Άτενκο, αρνήθηκαν να δεχτούν την οικονομική βοήθεια που τους προσφέρθηκε μετά τη δολοφονία του. Ανάλογη είναι και η περίπτωση του Ακτεάλ, όπου οι επιζώντες και διοικητικές αρχές της κοινότητας Las Abejas αρνήθηκαν την κυβερνητική πρόταση για οικονομική αποζημίωση.

Εξάλλου, οι αλλαγές στο δικαστικό σύστημα, που προωθούνται από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση, επιδεινώνουν ακόμη περισσότερο την κατάσταση, αφού προβλέπουν τη νομιμοποίηση των αστυνομικών πρακτικών περιστολής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και την επιβολή ενός νομικού καθεστώτος “έκτακτης ανάγκης”. Έτσι, παρέχεται η δυνατότητα πραγματοποίησης κατ’ οίκον ερευνών χωρίς δικαστικό ένταλμα, η δυσανάλογη διεύρυνση της περιόδου απομόνωσης των κρατουμένων, ο εγκλεισμός τους σε φυλακές μακριά από τις εστίες τους, καθώς και η παρακολούθηση οποιαδήποτε επικοινωνίας τους. Στην περίπτωση της Τσιάπας, η Επιτροπή κρίνει ανησυχητική την εισαγωγή ενός νέου αδικήματος, της λεγόμενης “προτροπής σε βίαιη δράση”, το οποίο είναι τόσο ασαφές ώστε να μπορεί να αποδοθεί σε κάθε κοινωνική διεκδικητική δραστηριότητα.

1 Σ.τ.Μ.: Πρόκειται για λαϊκή γιορτή χαριστικότητας και αλληλεγγύης που έχει εμπορευματοποιηθεί στο έπακρο από την εξουσία

Η βέβαιη ατιμωρησία που απολαμβάνουν οι δημόσιοι “λειτουργοί”, έχει σαν αποτέλεσμα τη γενίκευση της κατασταλτικής δυναμικής, η οποία, ξεπερνώντας τα όρια της στρατηγικής καταστολής της κοινωνικής διαμαρτυρίας, αγγίζει πλέον κάθε πολίτη. Χαρακτηριστικές είναι οι καταγγελίες περί παιδεραστίας και κακοποίησης ανηλίκων που έγιναν στην Οαχάκα, για τις οποίες, μέχρι σήμερα, δεν έχουν δοθεί ικανοποιητικές απαντήσεις από τις αρχές.

Στην περίπτωση της σφαγής του Ακτεάλ, δέκα χρόνια μετά, μπορούμε να διαβεβαιώσουμε ότι η ατιμωρησία συνεχίζεται. Η δημιουργία ειδικής επιτροπής για την περίπτωση του Ακτεάλ από τη νεοεκλεγείσα πολιτειακή κυβέρνηση, δεν έχει αποφέρει απολύτως κανένα αποτέλεσμα. Η σύλληψη και η καταδίκη ορισμένων ατόμων, οι διοικητικές κυρώσεις και η υπογραφή συμφωνιών με την κοινότητα, στις οποίες όμως δεν αναγνωρίζονται τα πραγματικά γεγονότα, δεν είναι παρά συμβολικές πολιτικές πράξεις, πολύ μακριά από την ουσιαστική απόδοση δικαιοσύνης. Οι περιπτώσεις βίαιων μετεγκαταστάσεων και “εξαφανίσεων” αποτελούν επίσης δείγματα μιας ατιμωρησίας, για την οποία καμία κρατική αρχή δεν μπορεί να αποποιηθεί τις ευθύνες της. Τα εξαγγελθέντα προγράμματα για την κατασκευή υποδομών και την “προστασία” του περιβάλλοντος, τα οποία αφορούν το Άτενκο, την Οαχάκα και την Τσιάπας, θεωρείται βέβαιο ότι θα προκαλέσουν και άλλες μετεγκαταστάσεις. Όσον αφορά τις “εξαφανίσεις”, μόνο στη διάρκεια του 2007, έχουν καταγγελθεί πέντε περιπτώσεις στην Οαχάκα (οι αδελφές Daniela και Virginia Ortiz Ramirez, ο Lauro Juarez, ο Edmundo Reyes και οι Amaya και Gabriel Alberto Cruz), στις οποίους πρέπει να προστεθούν οι τρεις αγνοούμενοι που “εξαφανίστηκαν” το 2003, στη διαμάχη του San Pedro Yosotatu (οι αδελφοί Fabian και Omar Lopez Diaz και ο Raymundo Jimenez Hernandez). Στην περίπτωση του Lauro Juarez, η Παναμερικανική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ζήτησε από την κυβέρνηση του Μεξικού να λάβει επείγοντως μέτρα για να εντοπιστεί το σημείο που βρίσκεται.

Η Επιτροπή θεωρεί ιδιαίτερα σοβαρές τις περιπτώσεις “εξαφανίσεων” και την απουσία οποιασδήποτε απάντησης από την πλευρά των αρχών, μια κατάσταση που αν παγιωθεί, θα σημάνει την ύπαρξη ενός καθεστώτος το οποίο δε θα απέχει πολύ από στην εποχή του βρόμικου πολέμου της δεκαετίας του '70.

πέμπτο συμπέρασμα - Η ατιμωρησία στηρίζεται στην ύπαρξη ενός δικαστικού συστήματος με ξεκάθαρα σημάδια ανικανότητας και αναποτελεσματικότητας, αν όχι εμφανούς απροθυμίας να δώσει τέλος σ' αυτό το καθεστώς. Σε πολλές περιπτώσεις, η συνεργασία με κυβερνητικές αρχές είναι κάτι παραπάνω από σαφές. Μεταξύ άλλων παρανομιών, οι αδικαιολόγητες προφυλακίσεις, οι διώξεις χωρίς επαρκείς αποδείξεις, οι αναίτιες καθυστερήσεις, η ανάθεση υποθέσεων σε αναρμόδιους με βάση το νόμο δικαστές, καταργούν πλήρως τις εγγυήσεις περί δίκαιης δίκης.

Η ανεξαρτησία του δικαστικού συστήματος αμφισβητείται έντονα και, μαζί μ' αυτή, ένας από τους βασικούς πυλώνες του κράτους δικαίου. Η εξάρτηση από

την εκτελεστική εξουσία εξηγείται εν μέρει από το υπάρχον σύστημα διορισμού των δικαστών, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για άμεσους διορισμούς, αλλά και από άλλες πτυχές, όπως η ανυπαρξία νομοθεσίας για το ασυμβίβαστο κρατικών αξιωμάτων, η οποία, για παράδειγμα, θα απαγόρευε σε υπουργό προηγούμενων κυβερνήσεων της Οαχάκα να είναι σήμερα ανώτατος δικαστικός της ίδιας πολιτείας. Ωστόσο, εκτός και από αυτούς τους λόγους, οι σχέσεις εξάρτησης πηγάζουν επίσης και από τη βαθιά ριζωμένη κουλτούρα του πελατειακού συστήματος και της διαπλοκής, η οποία κυριαρχεί στις διαδικασίες για το διορισμό σε δημόσιες θέσεις. Αν και αυτή η κατάσταση είναι ιδιαίτερα αποκαλυπτική στα πολιτειακά όργανα, η Ομοσπονδιακή Δικαστική Εξουσία κάθε άλλο παρά απέχει από τέτοιες διαδικασίες.

Ιδιαίτερα ανησυχητική είναι η στάση των δικαστικών αρχών σχετικά με το ζήτημα της προφυλάκισης, που έχει αναχθεί πλέον σε μέθοδο καταστολής ενάντια σε διαδικασίες κοινωνικής οργάνωσης και διεκδίκησης. Στις τρεις περιοχές που επισκέφτηκε η Επιτροπή, πολλοί άνθρωποι προφυλακίστηκαν για πάνω από ένα χρόνο, για να αποφυλακιστούν στη συνέχεια, χωρίς να αποδοθεί καμία ευθύνη στους δικαστές και καμία αποζημίωση στα θύματα.

Η έλλειψη ανεξαρτησίας της δικαστικής εξουσίας συμβαδίζει μ' ένα γενικευμένο κλίμα δυσπιστίας προς τους θεσμούς. Συχνά, ο κόσμος τους αντιμετωπίζει ως απειλή και όχι ως εγγυητές των δικαιωμάτων του. Η έλλειψη νομιμότητας επηρεάζει το θεσμικό σύστημα στο σύνολό του. Η άρνηση των θυμάτων να καταγγείλουν παραβιάσεις των δικαιωμάτων τους, σε περιπτώσεις που μπορούν να αναζητηθούν κρατικές ευθύνες, αλλά και το πλήθος των μαρτυριών που κατέγραψε η Επιτροπή στην τελευταία επίσκεψή της, το επιβεβαιώνουν κατηγορηματικά.

Σε αυτές τις συνθήκες, το έργο των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των εκπροσώπων των μέσων ενημέρωσης είναι σημαντικό, όταν βέβαια καταφέρνει να ολοκληρωθεί. Γι' αυτό ακριβώς το λόγο άλλωστε, και οι μεν και οι δε έχουν δεχθεί επανειλημμένες επιθέσεις το τελευταίο διάστημα.

έκτο συμπέρασμα - Δέκα χρόνια μετά την πρώτη επίσκεψή της, η Επιτροπή διαπιστώνει με ανησυχία ότι οι βασικοί λόγοι που βρίσκονται πίσω από τις παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων παραμένουν αυτούσιοι. Οι περιοχές που επισκεφτήκαμε, χαρακτηρίζονται από μια κοινωνική κατάσταση με βαθιά δυναμική περιθωριοποίησης και ανισότητας. Αυτή η δυναμική είναι ιδιαίτερα έντονη στη περίπτωση των γυναικών και των αγροτικών και ιθαγενικών πληθυσμών, των οποίων ο κοινωνικός, οικονομικός, πολιτικός και πολιτιστικός αποκλεισμός αποτελεί το περιβάλλον στο οποίο αναπαράγονται οι προαναφερθείσες παραβιάσεις δικαιωμάτων.

Οι ανησυχητικοί δείκτες φτώχειας και περιθωριοποίησης στις πολιτείες της Τσιάπας και της Οαχάκα έρχονται σε αντίθεση με τον τεράστιο πολιτιστικό και φυσικό πλούτο που διαθέτουν. Έτσι, το πρόβλημα στην ουσία του βρίσκεται στην κατανομή και τον έλεγχο των βασικών πόρων, οι οποίοι εξασφαλίζουν την επι-

βίωση και την ελεύθερη συλλογική και ατομική ανάπτυξη. Αυτή η κατάσταση είναι διαχρονική, αλλά το τελευταίο διάστημα έχει ενταθεί εξαιτίας της επιβολής των νεοφιλελεύθερων πολιτικών από τις διαδοχικές πολιτειακές και ομοσπονδιακές κυβερνήσεις. Στην Τσιάπας, μεταξύ άλλων, περιπτώσεις όπως αυτή του Μπολόν Αχάου στη ζώνη Άγουα Ασούλ, αντικατοπτρίζουν την αντιδραστική λογική των αναπτυξιακών προγραμμάτων. Το Άτενκο αποτελεί ένα ακόμη σαφές παράδειγμα σύγκρουσης ανάμεσα στο αναπτυξιακό πρότυπο των κατοίκων, από τη μια πλευρά, και το μοντέλο της κυβέρνησης και των πολυεθνικών, από την άλλη. Στην περίπτωση της Οαχάκα, θα έπρεπε να αναφερθούμε σε συγκρούσεις όπως αυτή που ξέσπασε στην περιοχή του Ισθμού του Τεχουαντεπέκ, και αναμένεται να συνεχιστεί. Η Επιτροπή θέλει να υπογραμμίσει την ευθύνη πολυεθνικών οικονομικών ομίλων (με σημαντική ευρωπαϊκή, βορειοαμερικανική και καναδική συμμετοχή), τα συμφέροντα των οποίων οδηγούν σε διαδικασίες λεηλασίας και καταστροφής που επηρεάζουν πολύ αρνητικά τον πληθυσμό, στο σύνολό του.

Σ' αυτό το πλαίσιο, είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό το γεγονός ότι λαοί και κοινότητες που αγωνίστηκαν αιώνες για τη διατήρηση των φυσικών πόρων, σήμερα στιγματίζονται ως οι βασικοί υπεύθυνοι της περιβαλλοντικής λεηλασίας. Τέτοια είναι η περίπτωση του Προστατευόμενου Οικολογικού Πάρκου των Μόντες Ασούλες στην Τσιάπας, με βάση το οποίο απειλούνται με μαζική μετεγκατάσταση οι ιθαγενικές κοινότητες που βρίσκονται εκεί. Επίσης, η Επιτροπή επισημαίνει την πολιτική αξιοποίησης της απαίτησης για πρόσβαση στη γη, προκειμένου να επιβάλει προγράμματα που, αντί να εγγυώνται αυτή την πρόσβαση και τη χρήση της γης, προωθούν την ιδιωτικοποίησή της και εξωθούν αγροτικούς πληθυσμούς στη μετανάστευση.

Η Επιτροπή εφιστά ιδιαίτερα την προσοχή στην αντίθεση ανάμεσα στα κυβερνητικά μοντέλα ανάπτυξης και την οικοδόμηση της ιθαγενικής αυτονομίας, ιδιαίτερα στην περίπτωση των ζαπατιστικών κοινοτήτων όπου λειτουργούν οι Επιτροπές Καλής Διακυβέρνησης. Η αντίθεση αυτή εντοπίζεται και σε άλλες περιπτώσεις, όπως στο San Juan Copala της Οαχάκα και στους κατοίκους του Άτενκο, που βαδίζουν σε παρόμοιους δρόμους. Απέναντι στην επιβολή πολιτικών που απορρίπτουν τη συμμετοχής των άμεσα ενδιαφερόμενων και κατακερματίζουν την έννοια της κοινότητας, οι αυτόνομες ιθαγενικές διαδικασίες παράγουν ανεξάρτητους χώρους κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής συμμετοχής, η δύναμη των οποίων υπερβαίνει τους αντίστοιχους κρατικούς θεσμούς και έρχεται σε σύγκρουση με τις βαθιά ριζωμένες δυναμικές πολιτιστικής κυριαρχίας, οι οποίες εξακολουθούν να εφαρμόζονται.

έβδομο συμπέρασμα - Η Επιτροπή διαπιστώνει την κρατική αδράνεια για το παραμικρό μέτρο που θα επιδίωκε την πλήρη επανόρθωση της ατομικής και συλλογικής ζημίας που προκλήθηκε σε περιπτώσεις ακραίων παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως στο Ακτεάλ, το Άτενκο και την Οαχάκα.

Η Επιτροπή κατανοεί ότι η απουσία μηχανισμών επανόρθωσης από την πλευρά

—— Ατένκο, Οαχάκα, Τσιιάπας: Τα κάγκελα δεν θα φιμώσουν ποτέ την αλήθεια της εξέγερσης

των αρχών παρατείνει την κατάσταση έλλειψης υπεράσπισης και προστασίας. Η Επιτροπή παρατηρεί με ανησυχία τις επιθέσεις και τις απειλές σε πολιτικά δραστήρια μέλη της οργανωμένης κοινωνίας των πολιτών, πράγμα που εμποδίζει ακόμη περισσότερο τη διαδικασία αποκατάστασης και επούλωσης των πληγών.

Η εξορία και η πολιτική παρανομία που έχουν επανέλθει στο πολιτικό σκηνικό του Μεξικού, εντείνουν αυτές τις καταστάσεις όχι μόνο στο πρόσωπο του άμεσα θιγόμενου αλλά και στο οικογενειακό και κοινοτικό περιβάλλον του.

Απέναντι σ' αυτή την κατάσταση, πρέπει να τονιστεί η σημασία των συλλογικών απαντήσεων στις επιθέσεις. Αξίζει λοιπόν να αναφερθούν οι εμπειρίες οργάνωσης μέσα στις φυλακές (*Η φωνή του Κάμπου* και *Η φωνή του Αμάτε*), καθώς και οι μόνιμοι καταυλισμοί που στήθηκαν έξω και μέσα σε αυτές από την πρώτη στιγμή, απαιτώντας την απελευθέρωση των πολιτικών κρατούμενων και αποτελώντας ουσιαστικά χώρους ενδυνάμωσης της κοινοτικής αλληλεγγύης.

Η αλληλεγγύη ως αδελοφουσύνη ή ως τοκογλυφία

Λόγος της “Έκτης Επιτροπής” του EZLN στο 2ο Εθνικό Φόρουμ Αλληλεγγύης στις ζαπατιστικές κοινότητες.

Χοκούτλα, Μορέλος
Οκτώβρης 2007

[...]

Κάτι από ιστορία

Τα πάντα φαίνονται αδύνατα την παραμονή, είχε πει κάποιος από τους δικούς μας, για να προσθέσει αργότερα, “αλλά προκύπτει τελικά ότι το αύριο είναι εδώ, κοντά, όχι όμως επειδή μας περιμένει, αλλά επειδή το χτίζουμε κάθε στιγμή, με βάση ένα άλλο ημερολόγιο”.

Και, ανάμεσα στα αδύνατα του χθες, σήμερα συναντάμε το μέλλον. Οι άντρες, οι γυναίκες, τα παιδιά και οι ηλικιωμένοι που αγκάλιασαν τον αγώνα, όπως αυτός συνοψίστηκε στην Έκτη Διακήρυξη της Ζούγκλας Λακαντόνα και αποφάσισαν να κάνουν κάτι Άλλο, από τα κάτω και αριστερά, συγκρούονται με τα αδύνατα του σήμερα.

Αλλά δεν είναι η πρώτη φορά.

Η πρόσφατη ιστορία του ζαπατιστικού κινήματός μας, του κινήματος του Ζαπατιστικού Στρατού για την Εθνική Απελευθέρωση, έχει γνωρίσει αρκετές ανατροπές όσον αφορά τον τρόπο που βλέπουμε τον κόσμο και ιδιαίτερα την πολιτική δράση.

Προετοιμαστήκαμε για εκείνο το ξημέρωμα του Γενάρη του 1994, πιστεύοντας ότι όχι μόνο θα είμαστε μόνοι, αλλά και ότι τα πάντα θα ήταν εναντίον μας.

Πριν από 14 χρόνια, με το φεγγάρι του Οκτώβρη να σκεπάζει τα βήματά μας, διευκρινίζαμε τις τελευταίες λεπτομέρειες της εξέγερσης, στα βουνά του νοτιοανατολικού Μεξικού. Και λέω “διευκρινίζαμε τις τελευταίες λεπτομέρειες”, μόνο για να επαναλάβω μια κοινοτοπία. Στην πραγματικότητα, βαδίζαμε από το ένα μέρος στο άλλο, με μια χαλαρότητα που προκαλούσε μεγάλο προβληματισμό όσον αφορά τις πιθανότητες να επιτύχει πολιτικά και στρατιωτικά η ένοπλη εξέγερση χιλιάδων ιθαγενών και η κατάληψη επτά πόλεων της νοτιοανατολικής μεξικανικής πολιτείας της Τσιάπας.

Ο προσδιορισμός των τελευταίων προετοιμασιών της εξέγερσης έμοιαζε με την προσπάθεια να σκαλίσει κανείς με σφυρί και καλέμι ένα από αυτά τα μικρά κοσμήματα της κρυσταλλοποιίας που μας προκαλεί το θαυμασμό με τα χρώματα και τη λάμψη του. Έτσι ήταν τότε, έτσι είναι ακόμα και τώρα.

Ο αγώνας μας για την ελευθερία των λαών, ο πιο ωραίος, ευγενής και παλαιός στην ιστορία της ανθρωπότητας, έχει τόσα χρώματα και λάμπεις που, ακόμα και τώρα, σχεδόν 24 χρόνια από τότε που ταχθήκαμε σ’ αυτόν, δεν έχουμε καταφέρει να τα συναντήσουμε στο σύνολό τους.

Αυτό το γνωρίζουμε τώρα, όπως το γνωρίζαμε και τότε.

Όμως, δεν συνηθίζουμε να προσαρμόζουμε τα γεγονότα της ιστορίας μας για να παραδώσουμε μαθήματα που ποτέ δε δεχόμαστε ή να δώσουμε μια εντύπωση καθαρής συνοχής. Γι’ αυτό το λόγο, οφείλω να σας πω ότι το σχέδιο της εξέγερσης, εξετάζοντάς το τη μεγάλη και φωτεινή νύχτα του Οκτώβρη του 1993, έμοιαζε με μια μεγάλη αταξία με κομμάτια σπαζοκεφαλιάς που δεν είχαν καμία σχέση μεταξύ τους.

Σήμερα βέβαια, θα μπορούσα να κομπάσω, με την απόσταση του ημερολογίου και παρατηρώντας τη νέα στρατιωτικοποίηση ολόκληρης της χώρας, και να πω ότι εκείνο το χάος ήταν μέρος του σχεδίου, και ότι σκόπιμα τα πάντα έμοιαζαν ακατάστατα, προκειμένου να αποπροσανατολίσουν τις κυβερνητικές υπηρεσίες πληροφοριών του Μεξικού και των Ηνωμένων Πολιτειών, αλλά δε θα το κάνω.

Αν ρωτούσαμε αυτό το σάκο των επαναλαμβανόμενων ερωτήσεων που εσείς ονομάζετε “φεγγάρι”, τι είδε εκείνες τις νύχτες στα βουνά του νοτιοανατολικού Μεξικού, σίγουρα θα σας έλεγε: “Έμοιαζε με μια πολύμορφη, κατακερματισμένη σκιά, χωρίς προορισμό”.

Βέβαια, εγώ θα προτιμούσα το φεγγάρι να μας ανέφερε ως έναν “κατακερματισμένο καθρέφτη”, αλλά κάποιος που κάνει τόσες ερωτήσεις, δεν μπορεί να πει ψέματα, αφού αυτό ήμασταν: μια κατακερματισμένη σκιά. Ίσως αυτό να είμαστε και τώρα, ίσως αυτό ξαναγίνουμε στο μέλλον.

Σε άλλες περιπτώσεις, έχω αναφέρει παραδείγματα από αυτόν τον τόσο ιδιόμορφο τρόπο που έχουμε εμείς οι ζαπατίστας, γυναίκες και άντρες, να αντιμετωπίζουμε το μέλλον, το αύριο. Υπάρχει ένα είδος ειρωνείας για το θάνατο και, ταυτόχρονα, μια μεγάλη ελπίδα για τη ζωή.

Γιατί;

Δεν ήταν λίγες οι μοναχικές αυγές που προσπάθησα να απαντήσω σ’ αυτό το

ερώτημα που μας θέτει το φεγγάρι Ξανά και Ξανά με τη φωτεινή και επαναλαμβανόμενη διαδρομή του. Ο γερο-Αντόνιο, εκείνος ο ιθαγενής Μάγια που ήταν για μας η πόρτα και το παράθυρο, τόλμησε να δώσει μια απάντηση:

Είναι ζήτημα της γλώσσας και του χρόνου της. Ο ενεστώτας μιλιέται ατομικά, ο αόριστος και ο μέλλοντας συλλογικά. Ο θάνατος λοιπόν, είναι ένα ζήτημα που έχει δύναμη μόνο στο ατομικό, ενώ η ζωή είναι εφικτή μόνο στο συλλογικό. Γι' αυτό λέμε "πεθαίνω" και γι' αυτό λέμε "ζούμε" και "θα ζήσουμε".

Σε σχέση μ' αυτό, μου έρχεται στο μυαλό η τυπική διάγνωση που έκαναν οι νοσοκόμες ζαπατίστας και πώς την ανακοίνωναν στους ασθενείς. Δεν ήταν ένα "δεν είναι σοβαρό, θα γίνεις καλά", αλλά ένα "έτσι κι αλλιώς θα πεθάνεις, αλλά όχι σύντομα, θα αργήσεις". Αυτό μάλιστα! Ο ασθενής συνερχόταν γρήγορα. Ωστόσο, δε ξέρω αν συνερχόταν έχοντας ως κίνητρο μια τόσο εμψυχωτική διάγνωση... ή επειδή, η αντάρτισσα υπεύθυνη υγείας, ετοιμάζοντας την ένεση, είχε την ευγένεια να πληροφορήσει τον ασθενή ότι την τελευταία φορά που είχε κάνει ένεση της είχε σπάσει η βελόνα μέσα στον πσιινό του συντρόφου. "Καημένε σύντροφε", έλεγε, ενώ ψηλάφιζε μ' ένα βαμβάκι ποτισμένο οινόπνευμα το μέρος όπου θα έκανε την ένεση, "νομίζω πως ακόμα έχει μέσα του το κομμάτι της βελόνας και γι' αυτό στραβώνει".

Με όλα αυτά θέλω να πω ότι, ναι, πριν από 14 χρόνια σκεφτόμασταν το θάνατο, αλλά ήταν ένα θέμα προσωπικό, όπως είναι η οδοντόβουρτσα και τα εσώρουχα..., εντάξει, αν μπορούμε να ονομάσουμε εσώρουχα αυτά τα κομματάκια από ύφασμα που χρησιμοποιούν σήμερα οι γυναίκες και, επιπλέον, βρίσκουν τρόπους να φαίνονται, αφού κατεβάζουν τα παντελόνια μέχρι τους γοφούς.

Μμμ... με έπιασε ήδη πείνα, γι' αυτό καλύτερα να βιαστώ να τελειώσω αυτό που θέλω να σας πω...

Σας έλεγα ότι αν ο πιθανός και ενδεχόμενος θάνατος ήταν και είναι για μας ένα θέμα ατομικό και προσωπικό, η ζωή ήταν και είναι μια υπόθεση του συλλογικού που ήμασταν, είμαστε και θα είμαστε.

Με άλλα λόγια, για το ζαπατισμό του EZLN, η αποτυχία και ο θάνατος κλίνονται σε πρώτο ενικό πρόσωπο (το "Εγώ, Μου, Εμένα, Μαζί μου", που θα μπορούσε να αποτελέσει και τον τίτλο κάποιου από τους δίσκους του Χοακίν Σαμπίνα). Αντίθετα, η επιτυχία και η ζωή συμβαδίζουν πάντοτε με το "εμείς", που μας δίνει ταυτότητα, παρελθόν και μέλλον (το οποίο είναι γνωστό ως "Ουτοπία" και, σίγουρα, είναι ο τίτλος ενός από τους δίσκους του Χοάν Μανουέλ Σεράτ).

Με δυο λόγια, εκείνη την παραμονή του πολέμου ενάντια στη λήθη, δε μεταφέραμε μόνο τη φωτιά, αλλά και τις αμφιβολίες που είχαμε. Και ήταν πολλές. Όμως, δεν αφορούσαν την ατομική ή συλλογική μας μοίρα. Αυτά τα ζητήματα είχαν λυθεί εδώ και καιρό, όταν ο κάθε ένας και η κάθε μία από μας είχε φτάσει στο σημείο -και αυτό, ναι, είναι κάτι προσωπικό ή ατομικό-, όπου ανοίγονται οι δύο μεγάλοι δρόμοι που συνήθως εμφανίζονται στην πορεία του κόσμου: Πάνω ή κάτω; Δεξιά ή αριστερά; Ο ατομικός πρωταγωνισμός ή το συλλογικό ανώνυμο; Το φως ή η σκιά;

Όχι. Οι αμφιβολίες σχετιζόνταν με αυτό που θα συναντούσαμε εκεί έξω. Μπορείτε να το αποδώσετε στο διαλεκτικό πεσιμισμό μας ή στη δυσπιστία που έχουμε κληρονομήσει από τους προγόνους μας, αλλά πιστεύαμε ότι θα μας υποδεχθούν με τη σιωπή, με κλειστά αφτιά, την καταδίκη, το λιθοβολισμό. Και, φυσικά, με σφαίρες και βόμβες. “Δεν είναι βόμβες, είναι φωτοβολίδες”, είχε πει ο αυτοαποκαλούμενος ιστορικός και οπαδός τότε του Κάρλος Σαλίνας δε Γκορτάρι, και αργότερα του Ερνέστο Σεντίγιο, του Βισέντε Φοξ, του Λόπες Ομπραδόρ (πριν τη νοθεία, φυσικά) και τώρα του Φελίπε Καλντερόν.¹ Νομίζω πως λέγεται Έκτορ Αγκιλάρ Καμίν και τώρα, βέβαια, υπογράφει κάποιο βιβλίο σχετικά με το Ακτεάλ, μιας και ο “γκαφατζής” Τέγιο Ντίας δεν ήταν εύκαιρος. Χρειάζονται κι άλλα χρήματα για να αναπτύξουν τις θυγατρικές τους, με αντάλλαγμα να ξεπλύνουν το έγκλημα του κράτους που έχει τη σφραγίδα ενός πολέμου εξόντωσης ο οποίος διαρκεί πλέον 515 χρόνια.

Αξίζει να παρατηρήσουμε ότι το βιβλίο που αφορά το Ακτεάλ εκδίδεται στο χώρο του Γουστάβο Ιρουέγας, υπεύθυνου εξωτερικών σχέσεων της λεγόμενης νόμιμης κυβέρνησης του Λόπες Ομπραδόρ. Και ότι, τη στιγμή που καταγγέλλεται η συμμετοχή πρώην ανταρτών στην αντεπαναστατική στρατηγική που εξαπολύθηκε τότε, και κορυφώθηκε με τη Σφαγή του Ακτεάλ, λησμονιέται ότι ένας από τους επικεφαλής της κυβερνητικής αντιπροσωπείας του Σεντίγιο ήταν ο κύριος Ιρουέγας, ξαφνικά σημερινός νεοφώτιστος στην υπόθεση της αριστεράς.

Καλά, ας μην φεύγουμε από το θέμα. Σε τελική ανάλυση, ο Αγκιλάρ Καμίν θα βρει την απήχηση που χρειάζεται προκειμένου να εισπράξει από εκεί που εισέπρατε πάντα.

Ας επιστρέψουμε σ’ εκείνες τις μέρες. Γιατί, όπως προκύπτει, κάναμε λάθος. Και μάλιστα, δύο φορές.

Γιατί, τότε, βρεθήκαμε αντιμέτωποι με τις Θυγατρικές και τις αντίστοιχες Στροφές προς τα δεξιά, αλλά συναντήσαμε επίσης και εκείνους που προσπαθούσαν να καταλάβουν, να μας καταλάβουν, όπως πιστεύαμε.

Στο παρελθόν, έχω αναφερθεί στο γεγονός ότι εκείνη την περίοδο είχαμε την τύχη να υπολογίζουμε στο ενδιαφέρον ορισμένων εργαζόμενων στα μέσα επικοινωνίας, καθώς και καλλιτεχνών, προοδευτικών διανοουμένων και επιστημόνων. Το ενδιαφέρον που έδειξαν τότε ήταν κάτι ουσιαστικό και το θυμόμαστε, αν και κάθε φορά με μεγαλύτερη νοσταλγία.

1 Σ.τ.Μ.: Ο Κάρλος Σαλίνας δε Γκορτάρι και ο Ερνέστο Σεντίγιο ήταν πρόεδροι του Μεξικού και ανήκαν στο *Θεσμικό Επαναστατικό Κόμμα* (PRI). Ο Βισέντε Φοξ και ο Φελίπε Καλντερόν, οι δύο τελευταίοι πρόεδροι του Μεξικού, ανήκουν στο *Κόμμα Εθνικής Δράσης* (PAN). Ο Λόπες Ομπραδόρ, που ανήκει στο υποτιθέμενο κεντροαριστερό κόμμα *Κόμμα Δημοκρατικής Επανάστασης* (PRD), ήταν υποψήφιος στις τελευταίες προεδρικές εκλογές, με αντίπαλο τον Φελίπε Καλντερόν. Αμφισβήτησε το αποτέλεσμα, καταγγέλλοντας εκτεταμένη νοθεία, και διακήρυξε ότι αυτός είναι ο “νόμιμος πρόεδρος του Μεξικού”. Οι Ζαπατίστας καταγγέλλουν και τα τρία κόμματα και δεν ψηφίζουν.

Η παρουσία αυτών των ανθρώπων υπήρξε σημαντική. Ωστόσο, δε θα αναφερθώ τώρα στην αξιολογώδη απουσία τους, στην αξιόμιπη σιωπή τους, ή στην αντίστοιχη αποστασιοποίησή τους για λόγους σκοπιμότητας ή επειδή πέρασε η μόδα.

Αντίθετα, θα ήθελα να μιλήσω για όσους πλησιάζουν τους αγώνες, τα κινήματα και τους λαούς, προσφέροντας βοήθεια, ενώ, στην πραγματικότητα, χορηγούν δάνειο με πολύ υψηλά επιτόκια. Δηλαδή, για εκείνα τα άτομα που μετατρέπουν την αλληλεγγύη σ' έναν αγώνα σε λάφυρο και χρησιμοποιούν αυτήν την υποστήριξη για να χτίσουν τη δική τους σκάλα προς την εξουσία.

Γιατί, όπως φαίνεται, όσο κάναμε λάθος τότε που υποθέταμε ότι θα είμαστε μόνοι, άλλο τόσο σφάλλαμε όταν πιστεύαμε ότι το αρχικό ενδιαφέρον, και η συμπάθεια, η υποστήριξη και η αλληλεγγύη στη συνέχεια, ήταν ειλικρινείς και έντιμες.

Εκείνες τις πρώτες μέρες, καθώς ήμασταν άσχετοι μ' εκείνο το πήγαιν' έλα των "από έξω", μας πλησίασαν άτομα τα οποία εμπιστευτήκαμε. Τότε όμως, δεν ξέραμε ότι μαζί με το χέρι βοήθειας, μετέφεραν τις φοβίες και τους εταίρους τους. Και, το μόνο που σκέφτονταν ήταν πώς θα κάνουν χρήση του χώρου που είχε κατακτηθεί με το αίμα των νεκρών μας.

Συνήθως, όταν μιλάμε με γενικότητες, αυτοί στους οποίους αναφερόμαστε βγάζουν γενικά συμπεράσματα και υποστηρίζουν ότι αναφερόμαστε σε άλλους. Γι' αυτό, θα πρέπει να ονομάσουμε τα άτομα που ανήκαν στο *Εθνικό Συντονιστικό Δράσης Πολιτών για την Εθνική Απελευθέρωση (CONAC-LN)* και κατόπιν στο *Ευρύ Μέτωπο για την Οικοδόμηση του Κινήματος Εθνικής Απελευθέρωσης (FAC-MLN)*. Αυτοί, όταν ήταν της μόδας οι κατηγορίες ότι είμαστε "ένοπλοι ρεφορμιστές" και "μικροαστοί", στράφηκαν εναντίον μας με μοναδικό ενθουσιασμό. Οι "ριζοσπάστες" του τότε, σήμερα είναι υπάκουα πρόβατα στα μαντριά της εξουσίας. Ο κύριος Μπενίτο Μιρόν Λίνσε αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα. Σήμερα είναι ανώτατο στέλεχος της κυβέρνησης του Ομοσπονδιακού Διαμερίσματος της Πόλης του Μεξικού, αφού μεταπήδησε από θέση σε θέση, ξεχνώντας ότι πριν από μερικά χρόνια ήταν ένας οργισμένος επικριτής της θεσμικής αριστεράς και του ρεφορμισμού. Φυσικά, ο ριζοσπαστισμός του κράτησε μέχρι να τον αγγίξει ο προύπολογισμός.

Αργότερα, ανακαλύψαμε ότι η υποτιθέμενη αλληλεγγύη στο ζαπατισμό, δεν ήταν τίποτα παραπάνω γι' αυτούς από μια επένδυση.

Τα σημερινά ανώτατα στελέχη του δημοσίου διανέμουν ελεημοσύνες, νίπτοντας τις χείρας τους, επιδεικνύουν ή κρατούν κρυμμένες τις φωτογραφίες τους με τους ζαπατίστας, ανάλογα με το που φυσά ο άνεμος, αλληλοσυγκρίνονται για τη συνετή ωριμότητά τους και φουσκώνουν το πορτοφόλι τους με χαρτονομίσματα και πιστωτικές κάρτες και την καρδιά τους με άλλοθι που μεταμφιέζουν τις προδοσίες και την ενδοτικότητα τους.

Αυτό συνέβη, και συμβαίνει, όχι μόνο στο Μεξικό, αλλά και στην Ευρώπη. Ομάδες αλληλεγγύης που τότε έχτιζαν γέφυρες, σήμερα, είτε μας επιτίθενται, είτε τηρούν μια συνένοχη σιωπή, είτε αποστασιοποιούνται, μ' έναν καιροσκοπισμό που εξαρ-

τάται από την ταξινόμηση των ειδήσεων των μέσων επικοινωνίας.

Και, ισχυρίζονται ότι ο EZLN, για να ξεπληρώσει τη “βοήθεια που έχει δεχθεί” (έτσι το λένε), οφείλει να υποστηρίξει τις θέσεις τους όσον αφορά το δίκαιο αγώνα του βασικού λαού, τις πολιτικές τους σε σχέση με την επαίσχυντη υποστήριξη του βορειοαμερικανικού και ευρωπαϊκού παρεμβατισμού, τις αγώνιες τους για τις μοναρχίες που κηλιδώνουν τη γηραιά ήπειρο, τη δράση τους, που αν και τόσο αποτελεσματική και ουδέτερη, βρωμάει. Και, αφού δεν το κάνουμε αυτό, είτε αποσύρονται είτε ακολουθούν ό,τι είναι της μόδας, προχωρώντας, βέβαια, προηγούμεως, σε δημόσια αποστασιοποίηση... ή σε ιδιωτική.

Σ’ αυτή τη γη και αλλού, οι τοκογλύφοι της αλληλεγγύης διεκδικούν από μας μια αυτοκριτική, απαιτούν να ζητήσουμε συγνώμη που δεν τους υπακούμε, δεν τους ακολουθούμε, δεν υποτασσόμαστε.

Τότε, σφάλλαμε. Τώρα, ξέρουμε ότι η αλληλεγγύη που δίνεται με όρους, περιμένοντας ανταλλάγματα, είναι απλά μια άλλη μορφή τοκογλυφίας, που φιλοδοξεί να αποκομίσει κέρδη από τον πόνο και τον αγώνα του άλλου.

Τα άτομα, οι ομάδες, οι συλλογικότητες και οι οργανώσεις που σκέφτονται ότι με τη βοήθεια και την αλληλεγγύη τους στους λαούς μας θα επιδοθούν στην τοκογλυφία, ας ξέρουν ότι δεν πρόκειται να έχουν κανένα κέρδος. Τους λέμε να κοιταχτούν στον καθρέφτη που αντικατοπτρίζει ένα ψεύτικο αριστερό πρόσωπο των “από πάνω”, να συναντηθούν στα καφέ, στις συνεστιάσεις, στις συντακτικές τους ομάδες, στα εθνικά τους συμβούλια, στα κυβερνητικά τους γραφεία. Θα ακούσουν, με εκπληκτική ομοφωνία, ότι ο ζαπατισμός δεν είναι πια της μόδας, διέπραξε πολλά λάθη, δεν είναι ρεαλιστικός, είναι σεχταριστικός, ριζοσπαστικός, κακομαθημένος..., είναι συνεπής.

Μη με παρεξηγήσετε, δεν είναι επειδή είμαστε κακοπληρωτές ή δε θέλουμε να πληρώσουμε.

Πρόκειται απλά για μια σύγχυση.

Γιατί, σε αυτό τον μακρύ αγώνα, όλοι οι ινδιάνικοι λαοί, όχι μόνο οι ζαπατίστας, είμαστε οι πιστωτές.

Έτσι είναι από τότε που ο κόσμος ξεκίνησε το ταξίδι του. Έτσι ήταν πριν από 200 χρόνια. Έτσι ήταν πριν από έναν αιώνα.

Έτσι θα είναι όταν το ημερολόγιο των “από κάτω” μάς πλησιάσει ξανά για να παρουσιάσει στους “από πάνω” τον ατελείωτο λογαριασμό από χρέη που συσσωρεύονται από τα κάτω και αριστερά.

Γιατί, οφείλω να το πω, αυτό που ο Τσε ανέφερε, βλέποντας μακριά, δεν είναι παρά το μέρος όπου η ελευθερία αποτελεί ένα σημείο άφιξης, ενώ δίνει τη δυνατότητα για ένα νέο βήμα: το βήμα να γίνουμε καλύτεροι.

Αυτά. Χαιρετισμούς και απ’ όλα αυτά τα συν και τα πλην, ας κερδίσει το αύριο.

Εξεγεργμένος υποδιοικητής Μάρκος,
Οκτώβριος 2007

Τα κάγκελα

την αλήθεια της

δεν θα φιμώσουν ποτέ **εξέγερσης**

Ένοπλες επιθέσεις, βιασμοί, βασανιστήρια, απαγωγές, κάψιμο σπιτιών: τους τελευταίους μήνες η εξουσία του Μεξικού κλιμακώνει τον πόλεμο ενάντια στους Ζαπατίστας. Στόχος η εξόντωση των βάσεων στήριξης του EZLN και η καταστολή της εξεγερμένης αυτονομίας των ινδιάνικων κοινοτήτων.

Μέχρι σήμερα, 37 ινδιάνες/οι με καταδικές που φτάνουν τα 70 χρόνια έχουν ξεκινήσει απεργία πείνας

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Τετάρτη 26 Μάρτη

7.00 μμ, Πολυτεχνείο (κτ. Γκίνη)

Προβολή βίντεο με μαρτυρίες ινδιάνων για τη δράση των παραστρατιωτικών, κρατούμενων από το Ατένκο, την Οακάκα και την Τσιάπας, καθώς και μελών των Επιτροπών Καλής Διακυβέρνησης των Ζαπατίστας

Ενημέρωση για την κατάσταση στην Τσιάπας και το Μεξικό.

ΠΟΡΕΙΑ

Πέμπτη 27 Μάρτη

6.00 μμ, Προπύλαια

ΛΕΥΤΕΡΙΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΥΣ

ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΤΟΥΣ ΕΞΕΓΕΡΜΕΝΟΥΣ ΖΑΠΑΤΙΣΤΑΣ

αλληλέγγυες/οι από τον αναρχικό | αντιεξουσιαστικό | ελευθεριακό χώρο

Μάρτης 2008

Αλληλέγγυες/οι από τον αναρχικό | αντιεξουσιαστικό | ελευθεριακό χώρο